

BRIEFWISSELING

Gaarne vestigen wij de aandacht op het in dit nummer geplaatste Ingezonden stuk van dr. L. MEYLER en apotheker T. HUIZINGA, getiteld: De gevaren van de sulfonamide-therapie.

REDACTIE

INGEZONDEN

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zo nodig enige bekorting aan te brengen

DE GEVAREN VAN DE SULFONAMIDE-THERAPIE

Aan de Internisten, Kinderartsen en Patholoog-anatomen

Nadat onlangs een aantal ziektegevallen medegedeeld werd, waarbij de behandeling met sulfonamides de dood ten gevolge had (VAN RIJSSEL en MEYLER, *N.T.v.G.* 91, 2649, 1947), deden zich te Groningen opnieuw enige sterfgevallen voor na sulfonamidetherapie, o.a. door een snel verlopende aplastische anaemie (panmyelophthise).

De ruime toepassing van sulfonamides enerzijds en het betrekkelijk frequent voorkomen van letaal verlopende verwickelingen anderzijds geven ons aanleiding, nog eens de aandacht te vestigen op de gevaren, welke aan het gebruik van de genoemde chemotherapeutica verbonden zijn.

Daar een volledig inzicht in deze gevaren wellicht kan bijdragen tot de beperking van onvoldoende gemotiveerd gebruik, ligt het in onze bedoeling, een overzicht samen te stellen van de complicaties, welke zich in Nederland in de loop der jaren hebben voorgedaan.

In het vertrouwen, dat U bereid bent hieraan Uw medewerking te verlenen, richten wij tot U het verzoek, de navolgende gegevens ter beschikking te stellen:

- 1e. de ziektegevallen, waarbij zich ernstige complicaties met de sulfonamide-therapie hebben voorgedaan, al of niet met dodelijke afloop;
- 2e. de indicatie, welke in de onder 1e. genoemde gevallen tot het gebruik van een sulfonamide geleid had;
- 3e. het sulfonamide, dat werd toegediend, toedieningsvorm, dosering en duur van het gebruik;
- 4e. de complicaties, welke zich hebben voorgedaan (nieraandoening, beenmergaandoening, arteriitis enz.);
- 5e. de therapie, welke gevolgd werd bij de bestrijding van de complicaties, en het resultaat daarvan.

Wij zullen het op prijs stellen, wanneer U aan onze poging, om te geraken tot een verantwoord gebruik van sulfonamides, steun zult willen verlenen, door ons de bovenstaande gegevens vóór 1 October a.s. ter beschikking te stellen.

Groningen, 3 Juli 1948, Jozef Israëlsstraat 28
Oostersingel 57

L. MEYLER, *internist*
T. HUIZINGA, *apotheker*

KUNSTMATIGE RADIOACTIEVE STOFFEN UIT AMERIKA 1)

In de loop der laatste weken zijn de eerste zendingen kunstmatige radioactieve stoffen uit de Amerikaanse atoomfabrieken in ons land aangekomen. Van een militair standpunt bekeken zijn deze producten in het geheel niet interessant, daarentegen zijn ze voor wetenschappelijke en voor medisch-therapeutische doeleinden van bijzonder groot belang.

Kunstmatige radioactieve stoffen worden in de atoomfabrieken op twee ver-

1) Opgenomen op verzoek van de secretaris der Afdeling Natuurkunde van de Kon. Nederlandsche Akademie van Wetenschappen, prof. dr. M. W. WOERDEMAN.

schillende manieren gewonnen. Sommige zijn een onvermijdelijk bijproduct van de splitsing der uranium-atomen, terwijl andere ontstaan door de inwerking der neutronen — instabiele deeltjes, die bij de uraan-splitsing vrijkomen — op vreemde elementen, die daartoe in het splitsings-apparaat aangebracht worden. In de Verenigde Staten zijn beide soorten beschikbaar, doch naar Europa mogen alleen die van de tweede categorie uitgevoerd worden. Ook deze worden echter slechts na een grondig onderzoek voor export vrijgegeven.

Nu moet men in deze kritische schifting der aanvragen volstrekt geen onvriendelijkheid der Amerikaanse autoriteiten tegenover buitenlandse geleerden zien. Ook bestellingen van laboratoria in de Verenigde Staten worden pas uitgevoerd na nauwgezette bestudering door een speciale commissie. Voor deze extreme voorzichtigheid bestaan gegronde redenen. In de eerste plaats is de productie momenteel nog lang niet voldoende om aan alle redelijke aanvragen te voldoen. Lange wachttijden zijn soms onvermijdelijk. Het spreekt vanzelf, dat bestellingen van kleine hoeveelheden of voor bijzondere urgente onderzoeken voorrang hebben. In het algemeen worden biologische en medische problemen door dr. AEBERSOLD, de voorzitter der Commissie, als het belangrijkste beschouwd. Onder deze is het kankeronderzoek nummer één. De tweede grond voor kritische beoordeling is het feit, dat deze radioactieve stoffen zeer belangrijke medicamenten zijn tegen verschillende ziekten van bloed en schildklier en ook tegen sommige soorten van tumoren. Over behandelingswijze en over dosering is men het echter nog niet geheel eens, zodat streng gewaakt moet worden tegen onoordeelkundig gebruik. Ook zenden vele praeparaten zulk een sterke straling uit, dat ze in ondeskundige handen een gevaar voor de gebruiker betekenen. Tenslotte kan men slechts in laboratoria, die de vereiste meettechniek beheersen, met deze stoffen bruikbare resultaten bereiken.

Gelukkig beschikt men in Nederland — ofschoon nog in onvoldoende mate — over wetenschappelijk personeel, dat in staat is bij het werk met kunstmatige radioactieve stoffen deskundige raad en hulp te verlenen. De benodigde apparaten worden sinds jaren door de firma PHILIPS te Eindhoven vervaardigd. De productie aldaar wordt op het ogenblik sterk uitgebreid.

Toen ruim een half jaar geleden de Regering der Ver. Staten aan de Nederlandse Ambassadeur te Washington mededeelde, dat een aantal kunstmatige radioactieve stoffen aan Nederland geleverd kon worden, werd dit aanbod dan ook met dankbaar enthousiasme aanvaard. Het was de wens der Amerikaanse autoriteiten, dat aanvragen uit Nederland van te voren hier te lande door gezaghebbende geleerden onderzocht zouden worden. De Koninklijke Nederlandsche Akademie van Wetenschappen, daartoe aangezocht door de minister, benoemde een commissie bestaande uit professoren, die op de betrokken gebieden een internationale reputatie hebben. Voorzitter is prof. J. CLAY, secretaris prof. G. J. BAKKER (ZEEMAN-Laboratorium, Amsterdam). Slechts na goedkeuring door deze commissie worden bestellingen van radioactieve stoffen voor Nederland door de Ambassade te Washington ingediend. In principe behoudt de Amerikaanse commissie zich nog het recht voor zulke bestellingen te weigeren, indien ze aan de wetenschappelijke kwaliteit van het voorgestelde onderzoek twijfelt. In de practijk neemt men in Amerika echter steeds met het advies van de door de Kon. Ned. Akademie benoemde commissie genoegen. Wel moeten tegenwoordig soms nog aanvragen voor moeilijk te vervaardigen praeparaten geweigerd worden wegens onvoldoende productie-capaciteit.

Onder de tot nog toe in Nederland ontvangen radioactieve stoffen komen een aantal verschillende elementen voor, daar elk zijn eigen gebied van toepassingen heeft. Het meest algemeen bruikbaar is de radioactieve koolstof. Deze wordt in Utrecht toegepast bij het onderzoek naar de aard en de oorzaak van kankergezwellen en in Leiden als hulpmiddel bij het werk met gecompliceerde organische stoffen, die in biochemische vraagstukken een gewichtige rol spelen. Radioactieve phosphor wordt in Amsterdam gebruikt bij de studie

van rhachitis. In Leiden onderzoekt men er enkele problemen der bloedcirculatie mee, die tot nog toe op geen andere wijze aangepakt konden worden. De Rijksuniversiteit te Utrecht en de Vrije Universiteit te Amsterdam werken samen aan een technisch onderzoek met behulp van radioactieve zwavel over een nieuwe methode voor het mesten van dieren, dat van groot oeconomisch belang is. De stofwisseling in weefselcultures van schildklierellen wordt in Leiden onderzocht met behulp van radioactief jodium. Aan de veeartsenijkundige faculteit te Utrecht bestudeert men met behulp van radioactief cobalt de ziekte, die bij runderen ontstaat bij gebrek aan dit element. Het spreekt vanzelf, dat dit vraagstuk voor het veehoudersbedrijf bijzonder interessant is. Wat de medische toepassingen aangaat, ontvangen thans te Amsterdam de verantwoordelijke geneesheren aan het Kankerinstituut en in de röntgenologische kliniek van het Wilhelmina Gasthuis geregeld radioactieve phosphor voor de behandeling van bloedziekten. Bovendien is, zodra de mogelijkheid daartoe bestond, voor het Kankerinstituut een grote hoeveelheid radioactief cobalt besteld om na te gaan, in hoeverre deze stof bij de gammastralen-therapie voordelen biedt boven het gewone radium. Die zending is intussen ontvangen. In dit verband is de kortgeleden in de Amerikaanse pers verschenen mededeling belangwekkend, dat, naar men verwacht, dit materiaal het radium geheel zal verdringen. Het is namelijk veel goedkoper, beter te bewerken en gemakkelijker te hanteren, terwijl bovendien de straling minder doordringend is. De bovengenoemde voorbeelden vormen echter nog slechts een begin, dat zonder twijfel gevolgd zal worden door een veel groter aantal toepassingen op meer uiteenlopende gebieden. Bovendien zal het thans bijna voltooide Cyclotron in Amsterdam — dat eveneens bedoeld is om kunstmatige radioactieve stoffen te produceren — zodra het in bedrijf komt, de toepassing dezer methodes in sterke mate bevorderen.

Amsterdam, Juli 1948

PRACTISCHE TOEPASSING VAN PENICILLINE

Naar aanleiding van het artikel in het *N.T.v.G.* van 26 Juni 1948 van professor PRAKKEN en medewerkers, betreffende de oplossing van penicilline in resorptie-belemmerende middelen, deel ik U mede, dat er een eenvoudige methode bestaat voor de huispraktijk, namelijk de oplossing van 200.000 of 300.000 E. in 10 cm³ physiologische zoutoplossing of aq. bidest. en opzuigen in dezelfde spuit van 1/2 cm³ adrenaline-oplossing 1 per duizend.

Door mij werden 6 gevallen van gonorrhoe en drie gevallen van zware furunculose op deze wijze behandeld. Allen genazen zonder dat een tweede inspuiting nodig was.

Een collega gaf op dezelfde wijze twee maal per dag een inspuiting bij een nog niet geabscedeerde mastitis.

Necroses werden niet waargenomen.

Daar in de huispraktijk de inspuitingen om de drie uren zeer bezwaarlijk zijn, verdient deze behandeling m.i. zeker te worden overwogen.

Badhoevedorp, 3 Juli 1948

J. H. FRENKEN

DERMATITIS AAN DE BENEN VAN VROUWEN

Collega VAN DAAL schreef in het *N. T. v. G.* van 26 Juni 1948, blz. 1958, een artikelje over een aandoening op de kuiten van patiënten en vroeg om verdere inlichtingen hierover en bevestigingen van collegae.

Welnu, in Amsterdam West heb ik de laatste weken zeer vele van deze streperige rode vlekken gezien. De afgelopen winter zag ik deze patiënten niet, maar het najaar van verleden jaar leverde op het spreekuur voor het eerst deze aandoening.

Een bespreking met collegae uit de buurt bracht aan het licht dat in geheel westelijk Amsterdam deze aandoening werd gezien.